

من، سهیل اوتیسم اسپرگر هستم...

گفت‌وگو با هنرمندی که روی زیبای اوتیسم را به نمایش گذاشت

تفکر، اندیشه، کوشش

روایتی از خوشه‌های تاک؛ دانشجویان دارای معلولیت دانشگاه فردوسی مشهد

صفر تا صد بودجه معلولان

ره‌آورد ۱۱۰۰ میلیاردی قانون جامع حمایت از معلولان در لایحه بودجه ۹۸

ذهن‌های منجمد، سدر اه معلولان

گفت‌وگو با پزشکی که به معلولیت اجازه نداد زندگی‌اش را از او بگیرد

ویژه نابینایان

افزایش ۲/۵ برابری بودجه دسترس پذیری شهری

رئیس شورای اسلامی شهر مشهد از خدمات ارائه شده به شهروندان دارای معلولیت می‌گوید

یادداشت

خدمت ماندگار

فرشته تنهایی - مشاور سابق شهردار مشهد در امور معلولان

توجه به امور افراد دارای معلولیت، یکی از ماندگارترین موضوعاتی بوده که به طور ویژه در شهرداری مشهد و شورای اسلامی پنجم به آن همت گمارده شده است. در ادامه به مهم‌ترین این اقدامات که در ۹ ماه منتهی به ۳۰ آبان ماه ۹۷ و در بخش‌های مختلف مدیریت شهری صورت گرفته است، اشاره می‌شود.

● حمل و نقل و ترافیک

در حوزه حمل و نقل و ترافیک می‌توان به مواردی مانند انعقاد قرارداد مناسب‌سازی ۵۰ دستگاه سدان به اعتبار هزار و ۹۰۰ میلیون ریال، تهیه و تحویل گیری ۱۰ دستگاه بالابر قابل نصب روی تاکسی‌های ون، ارائه لایحه پارانه حمل و نقل افراد معلول و اخذ مصوبه شورای شهر به مبلغ ۳ هزار میلیون ریال، پرداخت پارانه حمل و نقل مدارس استثنایی، مناسب‌سازی چراغ‌های راهنمایی و رانندگی برای افراد نابینا، افراد جسمی حرکتی و... مناسب‌سازی ایستگاه‌های قطار شهری، ورود اتوبوس‌های مناسب‌سازی شده و کف کوتاه به ناوگان حمل و نقل، افزایش پارکینگ‌های ویژه افراد معلول، تعیین بسته‌های تشویقی برای تاکسی‌رانانی که در حمل و نقل افراد با ویلچر و... همکاری دارند، تخفیف هزینه پارک حاشیه‌ای و غیر حاشیه‌ای برای افراد معلول، مناسب‌سازی برخی از ایستگاه‌های اتوبوس، برگزاری دوره زبان اشاره برای کارکنان ایستگاه‌های مترو، الیت، خطوط تاکسی‌رانی و اتوبوس‌رانی و... اشاره کرد.

● خدمات شهری

در حوزه خدمات شهری نیز برای ایجاد سامانه خرید اینترنتی و تلفنی فروشگاه‌های «شهرما» و تجهیز این فروشگاه‌ها به ویلچر و درج اتیکت به خط بریل، مناسب‌سازی ورودی و داخل فروشگاه‌های «شهرما» برای دسترس پذیری افراد دارای معلولیت و سالمند، افزایش تعداد سرویس بهداشتی ویژه افراد معلول در شهر، تجهیز بوستان‌ها به وسایل ورزشی ویژه افراد معلول، مناسب‌سازی ورودی بوستان‌ها، ایجاد بانک اطلاعاتی از نشانی افراد دارای معلولیت از سوی سازمان آتش‌نشانی برای امدادسانی مطلوب‌تر در حوادث و بحران‌ها و... انجام شده است.

● شهرسازی

در حوزه شهرسازی، اجتماعی-فرهنگی، روابط عمومی و برنامه‌ریزی نیز اقداماتی چون مناسب‌سازی معابر و پارکینگ‌های میدان شهدا، اجرای ۲۳ هزار و ۶۴۰ متر مربع بهسازی و مناسب‌سازی پیاده‌روها و اجرای ۴ هزار و ۸۰ متر طول نوار بساویی در شهر در نیمه اول سال ۹۷، انعقاد قرارداد و راهبری مشاور مناسب‌سازی ۱۸۰ ساختمان اداری، ورزشی و فرهنگی شهرداری از سوی معاونت شهرسازی، کاهش ساعت کاری افراد دارای معلولیت، برگزاری افتتاحیه و اختتامیه نمایشگاه آثار نقاشی هنرمندان دارای معلولیت با نام «فروغ زندگی» در نگارخانه شهر، اختصاص غرفه آثار هنری و صنایع دستی افراد ناشنوا و نابینا در میدان شهدا، اشتغال به کار تعداد زیادی از افراد دارای معلولیت در مؤسسه شهرآرا و نیروهای توزیع روزنامه، حضور افراد دارای معلولیت در شورای اجتماعی محلات برای سرعت بخشیدن به آگاه‌سازی و فرهنگ‌سازی جامعه در خصوص رعایت حقوق شهروندی افراد دارای معلولیت در قالب شهریاران برای برابری فرصت‌ها و تحقق دسترس پذیری انجام شده است.

علی صمدی جوان - لزوم دسترسی برابر همه شهروندان به تسهیلات شهری، مسئله‌ای ضروری و نیازمند توجه همه دستگاه‌های ذی‌مدخل است. شهرداری یکی از مهم‌ترین این نهادهاست که موظف است زیرساخت‌های دسترسی افراد دارای معلولیت به مواهب و فرصت‌های اجتماعی را فراهم کند. با توجه به اینکه از ابتدای روی کار آمدن شورای پنجم در مشهد، تحقق حقوق افراد دارای معلولیت به طور ویژه در دستور کار مدیریت شهری قرار گرفته، بر این اساس گفت‌وگویی با محمدرضا حیدری، رئیس شورای اسلامی انجام گرفته که در ادامه آمده است.

● مهم‌ترین اقدامات و لوایح مربوط به دسترسی پذیری شهری برای افراد دارای معلولیت در شورای پنجم چیست؟

تبصره ۲۰ بودجه سال ۹۷ صریحا و اختصاصا به موضوع مناسب‌سازی پرداخته است. ماده ۲۷ و ۳۴ برنامه عملیاتی ۹۷-۱۴۰۰ شهرداری نیز به این موضوع اختصاص یافته است. همچنین، مهر امسال مصوبه‌ای درباره اختصاص پارانه برای مناسب‌سازی حمل و نقل معلولان داشتیم. در طرح شهر دوستدار کودک هم به کودکان معلول نگاه ویژه‌ای وجود دارد.

● در بُعد اجرایی چه اقداماتی صورت گرفته است؟

مناسب‌سازی خیابان‌های اصلی منتهی به حرم، پیاده‌روهای اطراف ایستگاه‌های قطار شهری، پیاده‌روهای اطراف پل‌های مکانیزه عابر پیاده، رفع نواقص پدید آمده در پیاده‌روهای اجرا شده در سال‌های گذشته، دسترسی به پیاده‌روها و پیاده‌راه‌هایی که اجرای آن‌ها در سال ۹۷ در دستور کار قرار نداد اما در مسیر تردد توان‌یابان هستند، مناسب‌سازی در دسترسی به بیمارستان‌ها، مراکز درمانی بزرگ، ادارات دولتی در مقیاس شهری و ساختمان‌های عمومی شهرداری اجرایی شده است. همچنین مناسب‌سازی پیاده‌روها در معابری که در مسیر دسترسی به مراکز ویژه توان‌یابان و بهزیستی قرار دارند، پیاده‌روهای مجاور پارک‌های با مقیاس شهری، پیاده‌روهای اطراف میداین میوه و تره‌بار، پیاده‌روهای اطراف فرهنگسراها، سینماها و مراکز فرهنگی، ورزشی و تفریحی، پیاده‌روهای مجاور سوله‌های مدیریت بحران و مناسب‌سازی دسترسی به پیاده‌روهای اطراف پایانه‌های مسافربری از دیگر اقدامات اجرایی است که در دوره مدیریت شهری پنجم به منصفه ظهور رسیده‌اند.

● بودجه مناسب‌سازی معابر و مبلمان شهری در سال ۹۸ چگونه خواهد بود؟

در این حوزه شاهد افزایش چشمگیر بودجه بوده‌ایم. بودجه این بخش در سال ۹۸ بیش از ۲/۵ برابر افزایش داشته و از ۹۰۰ میلیون تومان به ۲/۵ میلیارد تومان رسیده است که امیدواریم این رقم

بهار معلولان

صدر ا یوسفی* - جشنواره هنر شهری مشهد، موسوم به خانه بهار، همه‌ساله پذیرای آثار هنرمندان و علاقه‌مندان در رشته‌های گوناگون هنری به مناسبت شروع سال نو است. در این بین باید گفت هیچ‌گونه محدودیتی در پذیرش آثار هنرمندان و شهروندان دارای معلولیت وجود ندارد و تاکنون نیز افرادی از این قشر عزیز در این جشنواره شرکت کرده‌اند. طراحی بخش‌های جشنواره به نحوی صورت می‌پذیرد که عموم علاقه‌مندان بتوانند با ارسال آثار خود در این رویداد شرکت کنند. تنوع افراد از لحاظ جنسیت، سن، توانمندی بدنی، تحصیلات و... باعث شده تا بخشی انحصاری برای دست‌های خاص از شرکت‌کنندگان - به عنوان مثال معلولان - در نظر گرفته نشود، بلکه این امکان به صورت فراگیر برای عموم علاقه‌مندان مهیا باشد. در طول این سال‌ها آثاری که تضمین‌کننده نگاه ویژه به معلولان باشد، طراحی و تولید شده است که نمونه‌هایی از آن در نقاشی‌های دیواری و المان‌های ساخته شده وجود داشته است. بی‌شک نظر خواهی و نیازسنجی در خصوص مهم‌ترین مسائلی که شهروندان دارای معلولیت با آن درگیر هستند، سبب طراحی دقیق و برنامه‌ریزی مناسب در حوزه آثار هنری مرتبط با موضوع خواهد بود.

یادداشت

* مدیر خانه هنرمندان

توان شهر / ماهنامه افراد دارای معلولیت

من، سهیل اوتیسم اسپرگر هستم...

گفت‌وگو با هنرمندی که روی زیبای اوتیسم را به نمایش گذاشت

فرانک باباپور - از پانزدهم تا بیستم دی ماه نمایشگاه «مرد بارانی»، مجموعه‌ای از نقاشی‌های هنرمند اوتیسمی، برگزار شده بود که در نوع خود جدید و منحصر به فرد بود. از طرفی نمی‌دانستم کسی که اوتیسم دارد، چه تفاوت‌هایی با دیگران دارد و از طرفی هم شنیده بودم این افراد با مشکلات زیادی روبه‌رو هستند؛ یکی اینکه نمی‌توانند

روی کاری تمرکز داشته باشند، یا اینکه کارهای خیلی معمولی را به روش خودشان و خیلی متفاوت‌تر از آن چیزی که هست، انجام می‌دهند. پس دیدن نقاشی‌های یک اوتیسمی هم برایم جالب بود و هم خیلی چیزها یادم می‌داد. همان ورودی نمایشگاه به تابلویی برخوردیم که سهیل را از زبان خودش توصیف کرده بود:

پشت به تخته می‌نشسته و هیچ‌وقت هم قلم دستش نگرفته. سهیل اواسط کلاس دومی که به پایان نرسانده بود، شروع می‌کند به خواندن و نوشتن! نوشتن را روی هوا انجام می‌دهد و اسمش را از آخر به اول می‌نویسد! در عوض خاله‌اش چت‌هایی را نشانم داد که با سهیل انجام داده بودند. از سهیل در مورد چیزهایی که باید در بیوگرافی و معرفی نمایشگاه نوشته می‌شد، پرسیده و سهیل برای خاله‌اش گفته بود چه چیزهایی بنویسند؛ اینکه چه تفاوت‌هایی با بقیه آدم‌ها دارد. در چت‌ها مدام روی این تفاوت‌ها تأکید داشت و اینکه حتماً گفته شود اوتیسم یک بیماری نیست، یک تفاوت است. تفاوت در دیدن، شنیدن، درک کردن و... راستش از کلماتی که استفاده کرده بود، تعجب کردم. اما بعد یادم آمد سهیل زیاد کتاب خوانده. از خاله پرسیدم: پیام‌ها را خودش تایپ می‌کند؟ گفت: بله. اتفاقاً خیلی هم سریع تایپ می‌کند. با نوشتن مشکل دارد، اما در تایپ کردن رودست ندارد.

از سهیل پرسیدم: مدرسه سخت بود؟ گفت: نه. استاد نقاشی اش گفت: سر کلاس بر خلاف دیگر دانش‌آموزان می‌نشسته! کلاس‌های نقاشی را هم که می‌آمد، پشت به تخته می‌نشست؛ رو به بچه‌های پشت سرش. ناگهان سهیل شروع کرد به تعریف کردن: «آن روز دوست کلاس اولم آمده بود نمایشگاه.» تعجب کردم از این حافظه پرسیدم: کدام دوست؟ گفت: عرفان. آمد نمایشگاهم را دید. خاله شکوفه هم گفت: حافظه سهیل فوق‌العاده خوب است. خاطراتی را به یاد می‌آورد که هیچ بچه‌ای یادش نمی‌ماند. گفتم: چه خوب، سهیل یک خاطره خوب از بچگی تعریف کن ببینم. گفت: یادم نمی‌آید. گفتم: الکی نگو. از مهد کودک بگو. بعد کمی فکر کرد و یاد شقایق و تینا افتاد! دوستان دوران مهد کودکش. گفت: تینا همیشه یادش می‌رفته که گوش‌هایش را ببورد و گوش‌های او را برمی‌داشته؛ از اینکه کسی به وسایل شخصی اش دست بزند، ناراحت می‌شده؛ مثل همان گوش‌های موبایلش و مثل گوش‌هایش. البته خاله شکوفه گفت به خاطر این است که علاقه زیادی به وسایل شخصی اش دارد و از آن‌ها دل نمی‌کند. مثلاً هنوز توی ظرف غذای بچگی اش غذا می‌خورد. کتاب‌هایش را هم خیلی دوست دارد. گاهی به اعضای خانواده هم همان حس مالکیت را دارد و از اینکه کسی اذیتشان کند یا نزدیکشان شود، بدش می‌آید. استاد مقدم گفت: «همین حس را به نقاشی‌هایش هم دارد. نقاشی‌ها را با اینکه برای نمایشگاه کشیده، اما باز هم خیلی دوستشان دارد و نمی‌خواست بگذارد برای فروش.» پرسیدم نقاشی‌ها فروش هم رفته‌اند؟ گفتند: بله. همگی به فروش رسیده‌اند و خدا را شکر استقبال خوبی شد. رو به سهیل کردم و گفتم: بین اولین اوتیسمی هستی که چنین نمایشگاهی راه‌انداخته و این قدر استقبال شده. دوباره گل از گلش شکفت. سهیل خنده‌اش هم معصوم و قشنگ بود. ظاهراً با آدم‌های معمولی فرق داشت، صحبت کردنش آهسته و بریده بریده بود، صاف نمی‌ایستاد، تیک عصبی کوچکی داشت که موقع حرف زدن بیشتر هم می‌شد، کلمات را یادش می‌رفت و باید فکر می‌کرد تا یادش بیاید چه باید بگوید و نسبت به یک پسر ۲۳ ساله جوان‌تر به نظر می‌رسید. سهیل خودش هم یک تابلوی نقاشی بود، با کلی رنگ‌های خاص و متفاوت...

هر چیزی که دلش می‌خواست می‌کشید؟ نقاشی‌های اینجا تخیلات خودش هستند؟ «نه، من نمی‌گذاشتم چیزی را آن‌طور که وجود ندارد، بکشد؛ یعنی گل و درخت و پرند و خانه را یادش دادم تا آن‌ها را همان‌طور که بودند، بکشد. اگر گل را طور دیگری می‌کشید، دعواش می‌کردم.»

بعد از اینکه دعواش می‌کردید، ناراحت نمی‌شد؟ باز هم به نقاشی کشیدن ادامه می‌داد؟ «خیلی ناراحت می‌شدم. بعد اگر دوست نداشتم، با اکراه نقاشی می‌کشید. گاهی هم اصلاً نمی‌کشید. مثلاً کشیدن حیوانات را دوست نداشتم و در نمایشگاه هم هیچ نقاشی‌ای از حیوانات ندارد. البته به جز پرندها، آن‌ها هم چون پرند کشیدن را دوست دارد.» از سهیل پرسیدم کدام نقاشی‌ات را بیشتر دوست داری؟ گفت: همه را دوست دارد. گفتم: نه، مطمئناً یکی را بیشتر از بقیه دوست داری که وقتی آن را می‌کشیدی، حس بهتری داشتی! با دست اشاره کرد به تابلوی دو درخت کنار هم که برگ‌های رنگارنگی داشتند. بعد هم تابلوی یک پرند آبی که روی سقف یک خانه نشسته بود. استادش تأیید کرد و گفت: «تابلوی درخت‌ها را چون با حرکتی خیلی ساده و تکرار گونهای کشیده، دوست دارد. پرندها را هم گفتم که، خیلی دوست دارد.»

کلمه «تکرار» دوباره مرا یاد همان بیوگرافی مختصر و کامل انداخت! «تکرار در پوشیدن لباس، تکرار بی‌وقفه جملات، گویی که هرگز مطمئن به شنونده و پاسخ نیست، تکرار خرید ده‌ها کتاب با یک عنوان مشترک» پرسیدم چرا اینقدر کارهای تکراری را دوست داری؟ خاله‌اش گفت کار تکراری را دوست ندارد، زیاد تکرار می‌کند! مثلاً یک روز مدام از من می‌پرسید کسی به گوشه من دست زده؟ ما هم هر بار می‌گفتم نه، کسی دست زده، اما قانع نمی‌شد و دوباره می‌پرسید. از آن بیشتر در کتاب خریدن تکراری عمل می‌کند! مثلاً چندین کتاب یک شکل و با یک عنوان دارد. رو به سهیل گفتم: پس کتاب خواندن را دوست داری؟ گفت: بله، خیلی. خاله‌اش هم اضافه کرد از دوران کودکی تنها چیزی که با آن ارتباط برقرار کرده، کتاب بوده است. اسباب بازی را دوست نداشتم، اما کتاب را چرا. مثلاً در مهد کودک کتاب دختر کبریت فروش را خیلی می‌خردم و می‌خواندم. از خودش پرسیدم: چه کتاب‌هایی را بیشتر دوست داری؟ گفت: کتاب پیامبران و داستان‌های قرآنی. برایم جالب بود. گفتم: با کدام پیامبر ارتباط حسی بیشتری داری؟ جوابش غیر قابل حدس بود. گفت: حضرت داوود! راستش خودم داستان پرنگی از حضرت داوود نشنیده بودم. پرسیدم: چرا حضرت داوود؟ گفت: چون صدای خیلی خوبی داشته. خاله‌اش اضافه کرد بیشترین کتابی که دارد، مربوط به کربلاست. رو به سهیل گفتم: و از امامان کدام یک را بیشتر دوست داری؟ گفت: امام علی. خاله شکوفه گفت: امام علی را طور ویژه‌ای دوست دارد. گاهی شب‌ها با امام علی صحبت می‌کند. گاهی وقتی از کسی عصبانی می‌شود، می‌گوید اگر شمشیر امام علی را داشتم، می‌دانستم با تو چه کار کنم! اینجا سهیل خنده‌اش می‌گیرد. عجیب بود این همه کتاب خواندن، آن‌هم وقتی که فقط کلاس اول را گذرانده؛ آن‌هم به سختی. معلم از سهیل شاکمی بوده. او در کلاس

«من، سهیل، اوتیسم اسپرگر هستم. در سی‌ام آذرماه ۱۳۷۴ با دنیایی از تفاوت‌ها به دنیا آمدم. من مثل همه شما غذا می‌خورم، اما سختگیرانه‌تر. مثل شما می‌خواهم، اما بی‌نظم‌تر. مثل شما می‌شوم اما خیلی بلندتر. مثل شما در کلاس می‌کنم، اما متفاوت‌تر... و امروز اینجا هستم تا به شما بگویم که اوتیسم یک بیماری نیست، فقط جمع همین تفاوت‌هاست و فقط کافیست تمام کسانی که در اطراف من هستند، این تفاوت‌ها را بشناسند و آن‌ها را بپذیرند. من تنها از شما ۳ چیز می‌خواهم: بردباری، بردباری و بردباری. در این صورت انسان سختی نخواهم بود. راست هم گفته بود، سهیل انسان سختی نبود. وقتی آمد و به او سلام کردم، خندید و جوابم را داد. بعد هم نشستیم به گپ و گفت. من روی یک صندلی، سهیل صندلی کناری، شکوفه خانم خاله سهیل و آقای مقدم استاد نقاشی اش هم روی دو صندلی دیگر.

خاله شکوفه قبل از آمدن سهیل گفته بود که او با آدم‌های جدید ارتباط نمی‌گیرد و صحبت نمی‌کند. گفته بود اگر دلش نخواهد، حتی جواب سلام هم نمی‌دهد و یک گوشه می‌ایستد و می‌رود توی دنیای خودش و با هیچ‌کسی میل سخن ندارد! حتی روز اول که از صداوسیما آمده بودند تا از نمایشگاه خبر تهیه کنند، سهیل از دوربین خوشش نیامد، دستانش لرزید و حاضر نشد با گزارشگر حرف بزند یا حتی جلوی دوربین بایستد. چند دقیقه‌ای سکوت کردم. گذاشتم سهیل اول با چهره‌ام ارتباط بگیرد. بعد گفتم عجب نمایشگاهی راه‌انداخته‌ای سهیل! عجب نقاشی‌هایی داری! من از آن شکوفه‌های سفید توی آسمان آبی‌ات خیلی کیف کردم. سهیل خوشش آمد. انگار دست گذاشتم روی نقطه‌ای که دوست داشت قفل‌کنش بدهند. عاشق نقاشی بود و از اینکه از نقاشی‌هایش تعریف کنند، لذت می‌برد. خاله شکوفه هم گفته بود سهیل آن قدر این شب‌ها برای راه‌افتادن نمایشگاهش شوق و ذوق دارد که شب‌ها اصلاً نمی‌خوابد. قبلاً خواب منظمی نداشتم و ساعت ۴ صبح می‌خوابیدم، این روزها ۷ صبح می‌خوابم! سهیل هم حرف خاله‌اش را تأیید کرد که هر شب دیر می‌خوابد و گفت شب‌ها حس بهتری دارد نسبت به کار کردن و نقاشی کشیدن و حتی صحبت کردن با خدا! برایم جالب شد! پرسیدم: به خدا چه می‌گویی؟ گفت: فقط عذر خواهی می‌کنم؛ از اینکه آن روز مادرم را اذیت کردم، خواهش می‌کنم که ناراحت نکند، این‌که خاله‌ام به خاطر من اینقدر در نمایشگاه زحمت می‌کشد و اینکه استادم را به خاطر گوش نکردن به حرف‌هایم رنجاندم. یاد جمله جالبی افتادم در بیوگرافی مختصری که در ورودی نمایشگاه نصب شده بود: «افراد اوتیسم تا خودشان احساس نیاز نکنند، در هیچ زمینه‌ای با اجبار آموزش نخواهند دید.» پرسیدم نقاشی‌ها را از اول دوست داشتی؟ گفت: «بله، نقاشی را خیلی دوست دارم.» آقای مقدم اضافه کرد: «البته اولین بار که به کلاس‌های من آمد، ۶ سالش بود. آن موقع خوشش نیامد و ول کرد. بعد از ۱۰ سال احساس کرد نقاشی کردن را دوست دارد و به کلاس‌هایم برگشت. یعنی در ۱۶ سالگی آن حس نیاز به یادگیری نقاشی در او به وجود آمد.» نقاشی کردنش چطور بود؟ «اصلاً خوب نبود. اوایل اصلاً نمی‌توانست قلم‌مو را درست بگیرد، اما ۳۰۰ جلسه تمرین کردیم تا بالاخره به اینجا رسید.»

افراد با نقصان‌های گوناگون به دنیا می‌آیند و شما فکر می‌کنید فقط معلولیت یک نقص محسوب می‌شود. در صورتی که برخی از انسان‌ها با امراض و مشکلات شدیدتری دست و پنجه نرم می‌کنند. ولی هم آن‌ها حق زندگی دارند و هم شما.

ویژه نابینایان

به یقین تبلیغات برای پول به منظور راهبری این مراکز، آبروی معلولان را به بازی می‌گیرد و اگر قرار است کاری برای معلولان به عنوان بخشی از جمعیت کشور انجام شود، باید از سوی دولت باشد.

● مشکلات معلولان یکی دوتا نیست

رئیس جامعه معلولان خراسان رضوی، هدفمندی یارانه‌ها را برای تأمین مستمری معلولان منبع درخور اعتمادی نمی‌داند و تصریح می‌کند: با وضعیت بی‌ثبات موجود اقتصادی و نرخ فزاینده تورم، دولت طبیعتاً نگران از دامن زدن به نارضایتی‌ها خواهد بود و از این نظر امکان حذف برخی دهک‌های پیش‌بینی شده به نظر ناممکن می‌آید و از سوی دیگر، آمار دقیقی هم از دهک‌های درآمدی در دست نیست که بتوان مستمری معلولان را به آن وابسته کرد.

ایمانی‌راد اضافه می‌کند: مشکلات معلولان یکی دوتا نیست؛ درمان و توانبخشی هنوز بلا تکلیف هستند، مناسب‌سازی انجام نشده است و موضوع اشتغال معلولان موضوع بسیار گسترده‌ای است که به نتیجه نرسیده؛ به طوری که در صد معلولان بی‌کار بیش از سه‌برابر افراد سالم است و در این میان نیز آمار بانوان معلول بی‌کار از آقایان خیلی بیشتر است. وی با بیان اینکه اشتغال، درمان و پروتز به عنوان نیازهای اصلی معلولان، هزینه‌های بسیار بالایی دارند، می‌افزاید: در ساخت و پلچر، پروتز و بریس باید از موادی استفاده شده باشد که حداقل ۴ سال بتوان از آن‌ها استفاده کرد اما این اقلام که معلولان آن‌ها را هر چند سال یک‌بار از بهزیستی به‌عنوان سهمیه دریافت می‌کنند، از نازل‌ترین کیفیت برخوردارند و در کمتر از یک‌سال، دیگر قابل استفاده نیستند که این موضوع برای جامعه معلولان که عموماً از نظر اقتصادی در سطح متوسط به پایین هستند، هزینه زیادی به دنبال دارد.

● مسکن؛ مشکل همیشگی

وی مسکن را مشکل دیگر معلولان که مدام با آن روبرو هستند، بیان می‌کند و می‌گوید: وقتی پروژه‌هایی که به اسم معلولان ساخته می‌شوند، مناسب‌سازی نشده‌اند، چگونه می‌توانیم از ساختمان‌های معمولی چنین توقعی داشته باشیم؟ وی توضیح می‌دهد: در پروژه‌های مسکونی ویژه معلولان پس از تحویل، برای اینکه قابل سکونت شوند، حداقل باید ۱۰ تا ۱۵ میلیون تومان به منظور اصلاح و مناسب‌سازی هزینه شود و در هر صورت پیدا کردن منزلی مناسب حال معلولان، بسیار مشکل است و اصلاح این وضعیت باید در برنامه‌های مناسب‌سازی شوراهای شهرداری‌ها دیده و اجرا شود.

صفر تا صد بودجه معلولان

ره‌آورد ۱۱۰۰ میلیاردی قانون جامع حمایت از معلولان در لایحه بودجه ۹۸

شب‌نم گرمی - به جرئت می‌توان ادعا کرد که بسیاری از معلولان کشور در خانه‌های خود می‌مانند و قادر به زندگی مستقل و مشارکت در جامعه، هم‌پای دیگر شهروندان نیستند. شهرسازی نامناسب، کمبود امکانات و خدمات آموزشی و درمانی، نبود مشاغل مناسب و حذف از مراحل استخدامی، مشکلات و محدودیت‌های این قشر را چند برابر کرده است. از آنجا که جمعیت معلولان کشورمان درخور توجه است و با نظر به تغییر سبک زندگی امروز نسبت به گذشته، بر نیازها و مسائل معلولان نیز روز به روز افزوده می‌شود. جامعه معلولان کشور ما از نظر دسترسی به فضاهای اجتماعی، آموزش، اشتغال، برابری فرصت‌ها، منابع اقتصادی و بسیاری موارد دیگر در رنج هستند و به کمک و توجه بیشتر مسئولان و سیاست‌گذاران حوزه اجتماعی نیازمندند. این افراد با وجود محدودیت‌های مضاعف و متراکم نسبت به دیگر گروه‌ها و اقلیت‌های جامعه، در نظام سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کشور کمتر لحاظ شده‌اند و مسائلشان به خوبی شناسایی نشده است که این مسئله هر سال در لایحه بودجه کشور و به‌ویژه در تعیین ردیف‌های بودجه‌ای بیشتر به چشم می‌آید. اما لایحه بودجه سال آینده حاوی خبر خوبی برای مددجویان بهزیستی است و گفته می‌شود سال ۹۸ علاوه بر افزایش سهم بودجه بهزیستی به عنوان متولی خدمت‌رسانی به معلولان، با در نظر گرفتن ردیف بودجه‌ای به منظور اجرایی‌شدن بخشی از مفاد قانون جامع حمایت از معلولان کشور نیز برنامه‌های ویژه‌ای برای حمایت از این قشر پیش‌بینی شده است. اما باید دید آیا این میزان افزایش بودجه با توجه به نرخ روزافزون تورم، کفاف حجم باورنکردنی از مشکلات حل نشده بیش از یک میلیون و ۳۰۰ هزار نفر معلول در کشور را خواهد داد؟

هدفمندی یارانه‌ها برای تأمین مستمری معلولان منبع درخور اعتمادی نیست

● همه چیز به بودجه ربط دارد

رئیس جامعه معلولان خراسان رضوی در این باره به «توان شهر» می‌گوید: در کمپین پیگیری قانون جامع حمایت از معلولان، اصلاح قانون، ضمانت‌اجرای آن و دیده‌شدن منابع مالی اجرای مفاد این قانون، مدنظر بوده است. زیرا این قانون به دلیل پیش‌بینی نشدن منابع مالی اجرای آن، از سوی شورای نگهبان برگشت خورد. محمد ایمانی‌راد می‌افزاید: زمانی قانون جامع تصویب شد که بودجه ۹۷ تصویب شده بود، هر چند ۲۰۰ میلیارد تومان هم به این منظور در نظر گرفته شده بود. او با تأکید بر اینکه این قانون به شرط اجرا، مشکل معلولان را تا حد

زیادی رفع می‌کند، می‌گوید: به طور مثال یکی از مفاد قانون جامع، حمل‌ونقل رایگان درون‌شهری است. اجرایی‌شدن این موضوع برای معلولان که بیشتر از اقشار متوسط به پایین جامعه هستند، می‌تواند خیلی مفید باشد اما منابع مالی آن باید در نظر گرفته شود تا بتوان اجرایش کرد. بنابراین حتی موضوعی به این سادگی هم به بودجه ربط دارد، تا چه رسد به موضوعاتی مانند بیمه‌ها و مستمری معلولان. وی اظهار می‌کند: در کشورهای توسعه‌یافته، دولت‌ها زندگی معلولان را تا سطح متوسط حمایت می‌کنند و تنها بخشی از زندگی آن‌ها به خیریه‌ها محول می‌شود. اما در کشور ما اصل زندگی یک معلول وابسته به افرا داد است و حتی مراکز نگهداری از معلولان هم دست خیره‌هاست.

ویژه نابینایان

شنبه ۲۹ دی ۱۳۹۷

۵

توان شهر / ماهنامه افراد دارای معلولیت

واقعیت این است که با ادامه روند موجود شهرنشینی، روزبه‌روز بر مشکلات فراروی معلولان کشور افزوده می‌شود. با توجه به گفته سرپرست معاونت توان‌بخشی و پیشگیری از معلولیت‌های سازمان بهزیستی کشور مبنی بر اینکه تا سال ۱۴۰۴ جمعیت کشور به بیش از ۹۴ میلیون نفر و به تبع آن آمار معلولان به ۵ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر افزایش خواهد یافت، به یقین ارائه راهکارهای اساسی و جهادی برای رفع مشکلات معلولان باید اولویت برنامه‌ریزان این حوزه پرچالش باشد.

● دولت باید کاری کند

هم‌زمان با پیگیری «توان‌شهر» در باره سه‌م معلولان از بودجه ۹۸، جمعی از معلولان با انتقاد به نداشتن حداقل دستمزد بیمه توان‌بخشی و حق پرستاری در مقابل مجلس شورای اسلامی تجمع کردند و اجرای قانون معلولان را حق مسلم خود دانسته و خواستار شفاف‌سازی بودجه معلولان در سال آینده شدند که نصراً... پژمان فر، نماینده مردم مشهد و کلات در نطق میان‌دستور خود هم‌زمان با این تجمع، ضمن حمایت از این قشر، دولت را به یاری طلبیده و بند ۳ از مطالبات کمپین معلولان را این چنین بیان می‌کند: «مطالبات معلولان مظلوم که تعدادی از آن‌ها در رابطه با این موضوع در خواست‌های متعددی دارند، دلالت بر این دارد که در کشور ما انگار به مشکلات آن‌ها رسیدگی نمی‌شود. این جانب ضمن حمایت از این قشر ضعیف و مظلوم، امیدوارم دولت نسبت به اجرایی شدن کنوانسیون بین‌المللی حقوق افراد دارای معلولیت مصوب سال ۸۷ و قانون حمایت از حقوق معلولان سال ۹۶ و همچنین تصویب‌نامه هیئت دولت، اقدامات لازم را در خصوص معلولان داشته‌باشد».

● ویژگی خوب بودجه ۹۸

اما، مدیر کل بهزیستی خراسان رضوی در مجموع، سال بودجه‌ای پیش‌رو را مثبت‌تر از سال‌های پیش ارزیابی می‌کند و با بیان اینکه لایحه بودجه ۹۸ تسلیم شده‌است و در صحن علنی و کمیسیون تلفیق و گروه تخصصی به آن پرداخته خواهد شد، می‌گوید: لایحه بودجه ۹۸ یک ویژگی خیلی خوب دارد و آن اینکه امسال نخستین سالی است که اعتبارات قانون جامع حمایت از حقوق معلولان در بودجه کشور برای بهزیستی لحاظ می‌شود. حمیدرضا پور یوسف می‌افزاید: برآورد بهزیستی کشور این است که ۱۲ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان لازم داریم تا مفاد اصلی قانون جامع به اجرا آید. وی اضافه می‌کند: سهم بهزیستی در لایحه بودجه ۹۸ دولت، ابتدا ۲ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان بود اما مجلس روی هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان برای اجرای قانون جامع توافق کرده‌است که امیدواریم حداقل، این مبلغ کم نشود اما واقعیت این است که در جامعه معلولان تقاضای بیش از این مبالغ است و حداقل هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان برای اجرای قانون جامع در کشور برای امسال نیاز داریم، اما به غیر از قانون جامع، در دیگر فصولی که در قانون بودجه کشور

آمده، ۱۶،۵ درصد رشد نسبت به سال گذشته برای بهزیستی کشور دیده شده‌است که با لحاظ کردن سرفصل بودجه قانون جامع، افزایش بودجه بهزیستی افزون بر ۵۰ درصد خواهد بود. وی اظهار امیدواری می‌کند که با توجه به اینکه جامعه آماری معلولان خراسان رضوی، ۹ درصد جامعه آماری معلولان کشور است، سهم استان از بودجه کشور در خور توجه باشد.

● غربالگری رایگان

پور یوسف در ادامه با اشاره به برخی مفاد قانون جامع با بیان اینکه هر سال حدود ۳۰ هزار نفر در کشور با معلولیت متولد می‌شوند و این تعداد به علل ژنتیک و مادرزادی به معلولان اضافه می‌شوند، خاطر نشان می‌کند: به خدمات پیشگیری از معلولیت‌ها در قانون توسعه ششم توجه ویژه‌ای شده و در این زمینه در ۲ سال اخیر اقدامات خوبی انجام و اعتبارات مناسبی هم در نظر گرفته شده‌است. وی توضیح می‌دهد: سال گذشته ۳۴۰ مورد ختم بارداری را که نوزاد با احتمال قریب به یقین معلول متولد می‌شد، با کمک مقامات قضایی انجام دادیم.

وی با اشاره به اینکه ۲۵ درصد کل سقط‌های به دلیل معلولیت در کشور را استان ما به خود اختصاص داده‌است، می‌گوید: در کشور با اجازه محاکم قضایی حدود هزار و ۴۰۰ سقط در مانی صورت گرفته که حدود یک‌چهارم آن متعلق به خراسان رضوی بوده‌است.

مدیر کل بهزیستی خراسان رضوی وضعیت استان در زمینه اعتبارات غربالگری زوجین در بدو ازدواج و زوجینی که فرزند معلول دارند را خوب توصیف می‌کند و می‌افزاید: برای افراد بی‌بضاعت، غربالگری و مشاوره و حتی آزمایشات رایگان انجام می‌شود.

وی ادامه می‌دهد: سال گذشته در خراسان رضوی طرحی را برای اولین بار در کشور انجام دادیم که طبق آن خانواده‌هایی که حداقل ۲ معلول دارند را با همکاری حوزه‌های پیشگیری و توان‌بخشی رصد و شناسایی کردیم و برای آن‌ها مشاوره گرفتیم و قرار است غربالگری و آزمایشات هم درباره این خانواده‌ها انجام شود تا اگر قرار شد ازدواجی توسط آن‌ها صورت گیرد، با لحاظ کردن مواردی باشد که کاهش معلولیت را در پی داشته باشیم.

● اعتبارات مناسب‌سازی

وی با بیان اینکه در گریزی به ۶ ماه دوم سال ۹۶ و ۶ ماه اول سال ۹۷ در اقداماتی که دبیرخانه مناسب‌سازی استان انجام داده، در کشور اول هستیم، توضیح می‌دهد: بر مبنای یکی از مفاد اصلی قانون جامع در زمینه موضوع مناسب‌سازی که در قانون جدید هم رعایت شده‌است، تضامین اجرایی قضایی درباره مدیرانی که طبق این قانون در زمینه مناسب‌سازی تخطی کنند، دیده و اعلام جرم هم شده‌است که برای آن‌ها مجرمیت اعلام می‌شود. همچنین در قانون بودجه ۹۸ در این باره اعتباراتی پیش‌بینی شده‌است که ردیف آن در سرفصل شوراها و شهرداری‌ها می‌آید.

● افزایش ۱۴۰ درصدی مستمری بگیران

پور یوسف در ادامه می‌گوید: از مرداد امسال تاکنون توانسته‌ایم ۱۴۰ درصد آمار مستمری بگیرانمان را افزایش دهیم؛ یعنی این آمار از ۳۵ هزار نفر در ابتدای سال ۹۷، اکنون به ۷۴ هزار خانوار رسیده‌است. از لحاظ مبلغ هم ۷ میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان به ۱۵ میلیارد و ۴۰۰ میلیون تومان با حدود ۱۱۵ درصد رشد مبلغی در ماه رسیده‌ایم. این افزایش‌ها در بودجه ۹۷ دیده شده‌بود و اکنون در حال انجام است. مازادی که اضافه کردیم نیز از محل هدفمندی یارانه‌ها بوده که تا این لحظه محقق شده‌است.

وی همچنین با یادآوری اینکه هدفمندی یارانه‌ها یک ردیف اعتباری شامل تبصره ۱۴ قانون بودجه در سال ۹۷ و ۹۸ دارد، می‌افزاید: اعتبارات امسال هدفمندی یارانه‌ها، به ۷ هزار میلیارد تومان افزایش پیدا کرد که این مبلغ صرف افزایش میزان مستمری مددجویان بهزیستی خواهد شد.

وی ادامه می‌دهد: این موضوع یکی از ردیف‌های بودجه دولت است که از حذف یارانه دهک‌های بالای جامعه در سرفصل قانون هدفمندی می‌نشیند. صندوق رفاه اجتماعی نیز موضوع دیگری است که صندوق اشتغال هم در پی آن در کشور در دست پیگیری است که امیدواریم در بودجه ۹۸ به این موضوع هم اشاره‌ای داشته‌باشیم.

● مهم‌ترین برنامه‌های توان‌بخشی

مدیر کل بهزیستی خراسان رضوی همچنین مهم‌ترین برنامه‌های معاونت توان‌بخشی بهزیستی استان را گسترش و ایجاد بازار کار در راستای

توانمندسازی و توان‌بخشی معلولان دانسته و می‌گوید: قصد داریم مجوزهایمان در این زمینه را به سوی خدمات خانواده‌محور و جامعه‌محور سوق دهیم تا طرح‌هایمان با مشارکت خانواده‌های معلولان باشد.

وی می‌افزاید: امسال و سال آینده طرح سی‌بی‌آر شهری را که در شهرهای زیر ۲۴ هزار نفر کلید زدیم، رشد خواهیم داد و سعی می‌کنیم این موضوع را که تاکنون در سطح روستایی بوده‌است، به جامعه شهری توسعه دهیم. همچنین برای تأمین لوازم کمک توان‌بخشی به طور جدی پیگیری می‌کنیم تا به امید خدا سال آینده مددجویی پشت نوبت وسایل توان‌بخشی نداشته‌باشیم.

● گام‌های مؤثر برای بیمه

پور یوسف از مصارفی که در ردیف هزار و ۱۰۰ میلیارد تومانی قانون جامع پیش‌بینی شده را موضوع بیمه مددجویان بیان می‌کند و ادامه می‌دهد: این سرفصل شامل بیمه بیکاری و بیمه تکمیلی خواهد بود که دولت از این محل اجازه خواهد داد که برای بیمه پایه و تکمیلی مددجویان گام‌های مؤثری برداشته‌شود.

● حق پرستاری

وی مورد دیگری را که در قانون جامع پیش‌بینی شده‌است، حق پرستاری معلولان شدید و بسیار شدید عنوان می‌کند و می‌گوید: اکنون برای همه هزار و ۷۰۰ نفر مددجویان ضایعه نخاعی در استان جدای از مستمری، حق پرستاری هم اعطا می‌کنیم که اجرای این موضوع در لایحه بودجه ۹۸ برای دیگر معلولان شدید و بسیار شدید هم دیده شده‌است.

مدیر کل بهزیستی استان با اشاره به اینکه مواردی مانند کار درمانی و مددکاری، سرفصلی جداگانه‌اند که در قالب مراکز بین خدمات، پیش‌بینی شده‌اند، یادآوری می‌کند: در بودجه‌های ۹۶ و ۹۷ درباره تحصیل معلولان در دانشگاه آزاد اسلامی تفاهمی کشوری داریم که بر این مبنای ۲۰ درصد از شهریه مددجویان را تخفیف می‌گیریم و کل اعتبارات آن‌ها را نیز پرداخت می‌کنیم. در دانشگاه‌های غیر دولتی، پیام‌نور و غیرانتفاعی هم درصدی از شهریه را پرداخت می‌کنیم که این موضوع در قانون جامع نیز پیش‌بینی شده‌است و در بودجه ۹۸ به نحوی ادامه می‌یابد که سهم آورده مددجویان به حداقل برسد.

امسال نخستین سالی است که اعتبارات قانون جامع حمایت از حقوق معلولان در بودجه کشور برای بهزیستی لحاظ می‌شود.

ویژه نابینایان

عکس: سمانه صفایی‌شهرزاد

ذهن‌های منجمد سدر راه معلولان

گفت‌وگو با پزشکی که به معلولیت اجازه نداد زندگی‌اش را از او بگیرد

الهام ظریفیان - بخش اطفال بیمارستان ۱۷ شهر یور محل قرارمان برای گفت‌وگوست. پشت ایستگاه مخصوص پرستاری مشغول بررسی پرونده کودکی است که صدای ناله‌اش از اتاق کناری می‌آید و مادرش پریشان از این وضعیت، به این طرف و آن طرف می‌رود. می‌گوید کمی صبر کنم تا بیاید. با چند حرکت ویلچر را از فضای کوچک کانتینر پرستاری خارج می‌کند و به طرف اتاقی می‌رود که کودک در آن بستری است. با مادر بچه که صحبت می‌کند و توصیه‌های لازم را به پرستار می‌دهد، بیرون می‌آید و می‌گوید برویم. او جلو می‌رود و من پشت سرش. به اتاق پزشک مقیم اطفال در طبقه پایین می‌رویم که جای ساکت و خلوتی برای گفت‌وگو به نظر می‌رسد. «ابراهیم کیانی» ۵۷ سال دارد و اکنون متخصص اطفال در بیمارستان ۱۷ شهر یور است. او در سال ۵۷ بر اثر سانحه تصادف از ناحیه دو پا دچار معلولیت می‌شود. گفت‌وگوی توان‌شهر با این پزشک توانمند در ادامه آمده‌است.

باور کند. پس جنبه مثبتش را گرفتم. نمی‌دانم در مشهد چند نفر دیگر مثل من هستند که پزشک شده‌اند اما فکر می‌کنم یکی، دو نفر بیشتر نباشند.

● واکنش کودکان بیمار به ویلچر چیست؟ کنجکاوی نمی‌کنند؟

خیلی پیش می‌آید که از مادرشان می‌پرسند: آقای دکتر برای چی روی صندلی نشسته‌ای؟ یکی، دو بار پیش آمده بود که بچه‌ها عکس من را با ویلچر کشیده بودند.

● برخورد شما با بچه‌های معلول بیمار چگونه است؟

ناخودآگاه بیشتر به آن‌ها توجه می‌کنم. مثلاً به مطب که می‌آیند، یا از آن‌ها ویزیت نمی‌گیرم و یا کمتر می‌گیرم. نه اینکه بخواهم ترحم کنم بلکه برای این است که می‌دانم مشکلات زیادی دارند؛ چه از نظر اقتصادی و چه اجتماعی. خودم تمام این مسیرها را طی کرده‌ام. مادری که بچه معلول دارد، هزینه‌ها، گرفتاری‌ها و خستگی‌های بسیار زیادی دارد. بنابراین تا جایی که می‌توانم، بیشتر از بچه‌های عادی به آن‌ها توجه می‌کنم. خودم از نظر روانی به آن‌ها کشش بیشتری دارم. حتی اگر ساعت ویزیتم تمام شده باشد و یک معلول مانده باشد، امکان ندارد که قبول نکنم. البته سعی می‌کنم اصلاً وانمود نکنم که برای این افراد استثنا قائل می‌شوم تا احساس بدی بهشان دست ندهد. حتی نمی‌پرسم که چه شده و چرا معلول شده، مگر اینکه از نظر درمانی لازم باشد. کاملاً طبیعی رفتار می‌کنم.

● به نظر تان اهمیت توجه به حقوق قانونی معلولان، در نگاه مسئولان ما وجود دارد؟

متأسفانه هم نگاهشان سطحی است و هم حرف‌هایی که می‌زنند، از ته دل نیست. بانک دور میدان احمدآباد را ببینید! ۱۰-۱۵ طبقه است. میلیاردها تومان برای ساخت آن هزینه شده ولی یک رمپ ندارد! در ذهن معماران و مهندسان ما هم این موضوع جا نیفتاده است. یک ساختمان بزرگ در اطراف حرم ۲، ۳ سال است که ساخته شده، ولی رمپ ندارد. وقتی وزیر آموزش و پرورش می‌گوید ما معلم معلول قبول نمی‌کنیم چون بچه‌ها دچار افسردگی می‌شوند، یعنی اصلاً نمی‌فهمد معلولیت یعنی چه؟ شما بیاید کلاس‌های من را ببینید؛ جزو شادترین کلاس‌هاست. وقتی ذهن یک مسئول تا این حد درباره معلولان منجمد است، هیچ‌وقت نمی‌تواند برای معلول کاری کند، مگر اینکه قانون روی سرش باشد و مجبور باشد.

● مطالبه شما به عنوان یک شهروند معلول از مدیریت شهری چیست؟

حداقل در مبلمان شهری و ساختمان‌ها معلولان را ببینند. این همه ماده واحد برای ساختمان‌سازی است. یک ماده هم کنارش بگذارند که هر ساختمانی باید رمپ و پارکینگ ویژه معلولان داشته باشد. این افراد باید امیدوار شوند. وقتی به آن‌ها امکانات بدهیم و امیدوار شوند، به جای اینکه سربار شوند، باری هم از دوش جامعه برمی‌دارند. اگر مدیریت شهری در این قسمت سرمایه‌گذاری کند، مطمئن باشید اصلاً ضرر نمی‌کند.

بعد از اینکه درس را شروع کردم، دیگر معلولیت را فراموش کردم. تنه‌راهی که می‌توانستم از آن وضعیت بیرون بیایم، همین بود. حتی موقع انتخاب رشته فقط یک رشته را زدم و آن هم پزشکی بود. هیچ رشته دیگری من را اقناع نمی‌کرد. البته مشکلات زیادی داشتم. وضعیت دانشگاه هم خیلی افتضاح بود. اکثر کلاس‌ها طبقه بالا بود. هم کلاس‌ها کم می‌کردند و با ویلچر بالا و پایین می‌رفتم. چند ماهی طول کشید تا اینکه یک کلاس در طبقه پایین گذاشتند.

● بعد که درس تمام شد، برگشتید مشهد. چه زمانی ازدواج کردید؟

سال ۷۱ درسم که تمام شد، خانواده‌ام به صرفت ازدواج من افتادند و دختری را برایم خواستگاری کردند که بعدها ایشان نیز خیلی به من کمک کرد. همسر من خانم مؤمنی است. پاسدار بود و نمی‌دانم چطور این را پذیرفت، ولی خیلی در زندگی کمکم کرد. کمک‌های او بود که باعث شد برای تخصص اطفال در دانشگاه علوم پزشکی مشهد قبول شوم.

● فرایند استخدامان چگونه بود؟ مشکلی بابت معلولیت شما نداشتند؟

هر کسی وقتی یک فرد دارای معلولیت می‌بیند، اولین فکری که می‌کند همین است. با خودش می‌گوید من با پزشک‌های سالم این همه مشکل دارم، این که دیگر هیچی! البته من هم هیچ‌وقت کم نمی‌گذارم. اخیراً کسالت چندماهه‌ای پیدا کرده بودم و یک هفته در همین بیمارستان بستری شدم. تا قبل از آن زمان حتی یک روز هم از مرخصی استعلاجی استفاده نکردم. علی‌رغم اینکه خیلی‌ها اگر شرایط من را داشتند، حتماً از این مرخصی‌ها استفاده می‌کردند.

● به این دلیل بود که برای اثبات خودتان باید بیشتر از یک آدم معمولی کار می‌کردید؟

بله. دقیقاً. راحت هم نبود. پزشک مقیم اینجا بودم و شب‌ها کشیک می‌دادم. با این وضعیتم تا می‌رفتم روی تخت استراحت کنم، زنگ می‌زدند که بروم اتاق عمل. گاهی شب‌ها حتی یک دقیقه هم نمی‌توانستم استراحت کنم و این برایم خیلی سنگین و سخت بود ولی فقط برای اینکه جلوی بقیه کم نیاورم، همیشه بیشتر تلاش می‌کردم و تعداد کشیک‌هایم مثل بقیه بود و تفاوتی با بقیه نداشتم. از خودم مایه می‌گذاشتم که بتوانم پایه‌پای بقیه جلو بیایم و سرباری برای آن‌ها نباشم.

● احساس نمی‌کردید حقتان است که به دلیل شرایطتان، یک سری تبعیض‌های مثبت داشته باشید؟

هیچ‌وقت دنبال این چیزها نرفتم. نمی‌خواستم استثنا باشم. البته همکارانم خود به خود خودشان رعایت می‌کردند و کشیک‌ها را کمتر برای من می‌گذاشتند.

● این شرایط برای هر معلول دیگری آن‌طور هست که بتواند مانند شما مسیر موفقیت را طی کند؟

نه. خیلی سخت است. برای همین است که تعداد کمی از معلولان توانسته‌اند به این سطح برسند. اوایل وقتی جایی به عنوان پزشک معرفی می‌شدم و آن‌ها تعجب می‌کردند، به من برمی‌خورد ولی بعدها به این نتیجه رسیدم که کاری کرده‌ام که هیچ‌کس نمی‌تواند

● از روز حادثه بگویید

یک تصادف رانندگی بود. با برادرم که راننده ماشین بود، در مسیر نیروگاه توس بودیم که این اتفاق افتاد. اول دبیرستان را تمام کرده بودم. روزهای پایانی سه ماه تعطیلی در شهر یور ماه و در بحبوحه انقلاب سال ۵۷ بود. سال بعد و در حالی که دیگر هم کلاسی‌هایم راهی کلاس دوم دبیرستان شدند، من یا در بستر بیماری بودم و یا در حال رفت و آمد بین تهران و مشهد برای درمان. ۱۲ بار عمل جراحی کردم اما مشکل عمده‌ای که ایجاد شده بود، از نظر روحی بود. دچار افسردگی بسیار شدید و پرخاشگری شده بودم. نمی‌توانستم در آن سن این را بپذیرم که دیگر نمی‌توانم راه بروم. حتی تا یک سال و نیم بعد هم ویلچر نگرتم. وقتی می‌خواستند من را پیش دکتر ببرند، روی کول می‌گذاشتم. تا اینکه به فکر افتادم که دیگر بس است. اردیبهشت یا خرداد ۵۹ بود که به مادرم گفتم می‌خواهم درس بخوانم. خیلی خوشحال شد. مادرم رفت آموزش و پرورش و گفت بچه من می‌خواهد مترقیه ثبت نام کند. یک نفر از مسئولان به او گفته بود: خانم! فردا بچه‌ها می‌خواهند امتحان بدهند، حالا شما آمده‌اید ثبت نام کنید؟! مادرم شرایط را توضیح داده و گفته بود که پسر من الان به طرف درس آمده‌است و ما امیدواریم که از این طریق بتواند کمی بیماری‌اش را فراموش کند. به هر حال آن بنده خدا راضی شد و لطف بزرگی کرد.

● قبل از سانحه، دانش‌آموز درس خوانی بودید؟ کنکور را چگونه پشت سر گذاشتید؟

بله. تعریف از خود نشود، همیشه اگر نفر اول نبودم، حتماً جزو دو، سه نفر اول بودم. یک سال پشت کنکور ماندم اما سال بعد قبول شدم.

● پزشک شدن جزو رویاهای کودکی‌تان بود؟

نه. زمانی که سالم بودم اصلاً به دکتر شدن فکر نمی‌کردم. بیشتر به رشته‌های فنی و مهندسی علاقه داشتم. دیپلم ریاضی بودم و ریاضی‌ام همیشه خوب بود ولی وقتی دچار معلولیت شدم، به اجبار این رشته را انتخاب کردم. فکر کردم این‌طوری بهتر است. هم خودم بهتر می‌توانم این رشته را ادامه دهم و هم می‌توانم به مردم خدمت کنم.

● اولین بار چه کسی به شما گفت که دیگر نمی‌توانید راه بروید؟ وقتی بالأخره متوجه شدید، واکنشتان چه بود؟

تقریباً ۵، ۴ ماه بستری بودم. بعد از آن کم‌کم متوجه شدم. افسردگی شدید گرفتم. طوری شده بودم که کسی جرئت آمدن به اتاق من را نداشت. غذا که می‌آوردند، پرت می‌کردم بیرون. تحملش خیلی سخت بود. ۱/۵ سال طول کشید تا توانستم بپذیرم. اما بعد به خودم گفتم تا کسی می‌توانم به این وضع ادامه دهم. حالا که این اتفاق افتاده، باید با همین چیزی که برایم مانده ادامه دهم. خانواده‌ام هیچ‌وقت فکر نمی‌کردند که بتوانم بلند شوم و به این مرحله برسم. کمک خدا بود.

● برگردیم به قبولی شما در کنکور. گفتید دانشگاه علوم پزشکی بابل قبول شدید. پذیرش این موضوع که شهر دیگری بروید، برای خانواده‌تان سخت نبود؟

توان‌شهر/ماهنامه افراد دارای معلولیت

بیاید منطقی‌ریسک کنید! مثلاً اگر توانایی دارید، تنها به سفر بروید. این فرصت بی‌نظیر را از دست ندهید. اما یادتان باشد ریسک تا آن‌جایی زیباست که به ما آسیبی نزند. پس سفر خوبی برایتان آرزو می‌کنم.

عکس: احمد حسینی شهرزاد

تفکر، اندیشه، کوشش

روایتی از خوشه‌های تاک؛ دانشجویان دارای معلولیت دانشگاه فردوسی مشهد

نسرین مذهبی - آرام آرام از هر سو می‌آمدند. برخی‌شان با کمک عصای سپید، برخی با همراه، برخی با کورسوی بینایی و قلبی روشن. همه فعالان «تاک» در اولین جلسه دوره جدید فعالیت این کانون شرکت داشتند. بیشتر آن‌ها نابینا و دانشجویان مقطع کارشناسی هستند و البته این دوره، دانشجویان معلول جسمی-حرکتی هم مشارکتی پویا دارند. کانون تاک، با قدمتی ۱۵ ساله، از مجموعه‌های دانشجویی فعال معلولان در دانشگاه فردوسی است که چهره‌های برجسته علمی بسیاری را حمایت کرده‌است. مهمان مهم گردهمایی ۹۷، دکتر «احمد رضا حیدریان»، پایه‌گذار کانون تاک و عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی بود. کلاس ۲۰۱ دانشکده ادبیات، میزبان دانشجویان و استادی از جنس باور بود؛ تا آنجایی که حس علاقه و شغف دانشجویان از شروع فعالیت‌هایشان در تاک در سراسر این نشست صمیمی جریان داشت.

● تاک چگونه به بار نشست؟

دکتر احمد رضا حیدریان، استادیار زبان و ادبیات عرب دانشگاه و پایه‌گذار تاک در این نشست از چگونگی تشکیل کانون گفت. دکتر حیدریان نابیناست، او دانشجوی ممتاز مقطع کارشناسی ارشد و دکتری در رشته زبان و ادبیات عرب، در دهه ۸۰ بوده‌است که با پشت سر گذاشتن مشکلات طاقت‌فرسای علمی و عملی و نظایر آن، امروز در زمره شخصیت‌های مطلوب آموزشی دانشگاه قرار دارد. او که اکنون استادیار گروه زبان و ادبیات عرب است، اظهار کرد: تابستان ۸۱ تا ۸۲ دوران تشکیل هسته اولیه تاک و قوام آن بود. مسائل مهمی همچون آموزش برای همه، اختصاص منشی در امتحانات، مناسب‌سازی‌های فیزیکی و ایجاد بستری برای حضور موفق دانشجویان معلول به دانشگاه، اهداف تشکیل تاک بودند.

دکتر حیدریان افزود: تابستان ۱۳۸۲، اولین اردوی فرهنگی و تفریحی دانشجویان را به شیراز ترتیب دادیم و قرار بود گردهمایی بزرگی ویژه تمامی دانشجویان با آسیب‌های بینایی تمام کشور برگزار کنیم. حضور تاک در آن ایام و انتخاب این کانون به عنوان غرغه نمونه، آن هم زمانی که هنوز یک‌سالگی تاک هم فرا نرسیده بود، برایمان بسیار دل‌چسب بود. با آغاز سال تحصیلی ۸۳-۸۲ اهتمام ویژه مادر زمینه آموزش و برنامه‌ریزی برای ارائه خدمات به دیگر دانشجویان دارای معلولیت بود. برگزاری هر ساله جشن روز جهانی عصای سپید (از سال ۸۲ تا ۸۸) به عنوان پرمخاطب‌ترین گردهمایی دانشجویی مان، بسیار مهم و در راستای ترویج اهدافمان و البته عضوگیری صورت گرفت. یکی دیگر از اهدافمان، شناسایی آن دسته از دانشجویان نابینایی بود که نمی‌دانستند چنین تشکلی وجود دارد؛ زیرا در بهترین حالت، دانشجویان ما یاز دوران مدارس استثنایی و با هم‌کلاس بودن، به‌هم شناخت پیدا می‌کردند و خیلی‌ها نیز ناشناخته باقی می‌ماندند.

وی با بیان اینکه ضبط جزوات یا خوانش آن و حتی اعزام منشی به امتحانات، از دیگر اقدامات ضرور کانون تاک بود، اظهار کرد: ایجاد یک

● شاخه‌های تاک پربارتر شدند

این استاد دانشگاه بیان کرد: پس از کسب توفیقات آموزشی، فرهنگی و انسانی در دانشگاه، زمان را برای بسط و گسترش ریشه‌های تنومند تاک مناسب دیدیم و اولین کانون جوانان دارای معلولیت را به ثبت رساندیم. پس از ۴ سال فعالیت مستمر، در نخستین مجمع ملی جوانان حضور داشتیم و نماینده‌ای از نمایندگان خراسان بودیم. این پایان راه نبود و تاک ویژه بانوان و دختران را در استانداری خراسان تشکیل دادیم و چنان شد که برخی از دوستانمان که دارای معلولیت نابینایی و حتی جسمی بودند، بر سر چندراهی انتخاب مشاغل خوب و پربار قرار گرفتند. پس از آن روزها، به همراه ۴ نفر دیگر از اعضای تاک، عضو هیئت علمی دانشگاه‌ها شدیم و ترویج توانمندی‌ها را به کلاس درس و تمامی هم‌کلاسان و شاگردانمان رساندیم.

● دفتر حامی دانشجویان معلول ندریم

وی در ادامه گفت: تاک صرفاً یک کانون دانشجویی است و دانش‌آموختگی هر دانشجوی معلول، پایان یک دوران طلایی خدمت در آن محیط است و حتی امکان دارد آن خدمات تکرار نشود و امور دانشجویان معلول به درستی سامان دهی نشود. اگر مسئولی تغییر کند، باید دوباره مسیر را از نو آغاز کند. هدف همیشگی من طی ۱۵ سال گذشته، بیان این نکته بوده‌است که هیچ‌یک از ما باقی نیستیم و باید به نحوی تلاش کنیم تا برای همه مفید باشیم. اما آنچه امروز و به منظور هماهنگی بیشتر به آن نیاز داریم، دفتر حامی دانشجویان معلول است که بتواند در غیاب هر فرد فعال در حوزه معلولیت نیز به امور کلی دانشجویان و حتی کارمندان دارای معلولیت دانشگاه رسیدگی کند. این مهم در بسیاری از دانشگاه‌های کشور راه‌اندازی شده‌است و ما نیز احتیاج داریم تا در تشکیلات رسمی دانشگاه‌ها، جایگاه مشخصی داشته باشیم و امیدوارم ریاست دانشگاه، رؤسای دانشکده‌ها و البته تمامی دانشجویان به این مسئله بپردازند تا همچنان از برترین‌های کشور باشیم.

● تاک ۹۷

«بوالفضل ملاجردی»، دبیر کنونی تاک نیز ضمن تشریح اقدامات دور جدید هیئت رئیسه اظهار کرد: کانون تاک، مجموعه‌ای از دانشجویان توانمند با آسیب‌های بینایی و جسمی مشخص هستند که در ۱۱ رشته تحصیلی متفاوت تحصیل می‌کنند. البته چند همیار غیر معلول هم در این تشکل توانمند فعال هستند.

وی افزود: پس از وقفه‌ای طولانی، پرینتر بریل مجموعه دوباره تجهیز شد. همچنین، مناسب‌سازی خوابگاه‌ها و اختصاص سالن ویژه مطالعه برای دانشجویان عضو این کانون نیز در دستور کار قرار گرفته‌است. بیشتر گفت‌وگوهای دانشجویان حاضر، حول محور مناسب‌سازی آموزش و پژوهش، مناسب‌سازی فیزیکی اماکن دانشگاهی و البته ضرورت دستیابی به تشکیلاتی رسمی و اداری برای دانشجویان معلول است. پاسخ این مطالبات و دغدغه‌ها، در تاریخ پرفراز و نشیب و البته افتخارآمیز انجمن تاک است.

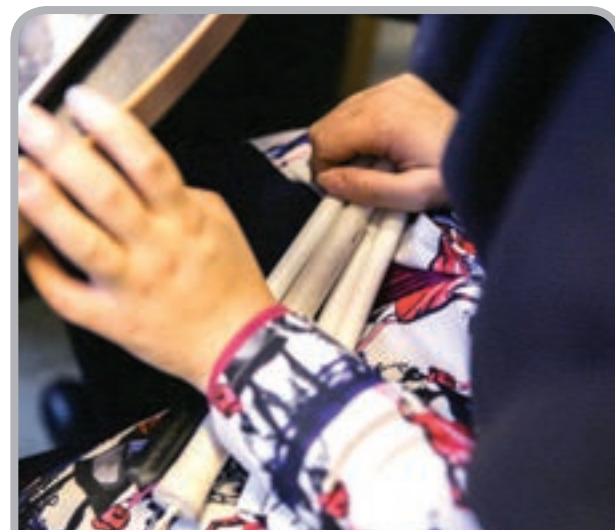
آرشیو علمی از ضروریات بود. این آغاز فعالیت علمی و تخصصی ما بود که حمایت ویژه‌ای می‌طلبید. در آن زمان رؤسای دانشکده‌های ادبیات و علوم تربیتی با تهیه وسایلی مانند فلش مموری و حتی قبل‌تر از آن ضبط صوت‌های کوچک جیبی برای دانشجویان، نخستین حمایت‌ها را آغاز کردند. در ادامه طی سفر وزیر وقت علوم، پیگیر تهیه یک پرینتر ویژه بریل و رایانه ویژه شدیم و ایشان با اختصاص بودجه، سبب شدند تا یکی از اولین دانشگاه‌ها در زمینه تهیه جزوات روی کاغذ ویژه باشیم. صندوق رفاه دانشجویان نیز در تعاملی پویا، کمک‌های ویژه‌ای به ما داشت که به تسریع حرکتمان کمک کرد. باید بدانیم گام نخست به بار نشست تاک، اثبات خودمان به محیط دانشگاه بود و این مهم با یک تشکل ۳۰ نفره از دانشجویان معلول شروع شد و تا اواخر آن دوران که حضور داشتیم، اعضای کانون به ۵۰ نفر رسید.

● اهتمام به تحصیل

دکتر حیدریان ادامه داد: در ابتدای شکل‌گیری تاک، ما هیچ دانشجوی تحصیلات تکمیلی نداشتیم و جمعیت دانشجویان نابینا و بعضاً جسمی-حرکتی در مقطع کارشناسی به ۵۰ نفر می‌رسید، اما توجه ما به اهدافمان در تاک و حمایت مسئولان سبب شد تا در سال ۸۶، ۵۸ تبه زیر ۱۰ در کنگور ارشد داشته باشیم و این حرکتی شگفت‌انگیز برای ما بود. در مقطع دکتری نیز بعد از من که در حقیقت اولین دانشجوی با آسیب جسمی در این مقطع در دانشگاه فردوسی بودم، موفقیت‌های بعدی بسیار خوب و پیوسته شکل گرفت و تعداد دانشجویان دکتری در کانون تاک افزایش یافت. در ادامه اقدامات خوب در کانون، تلاش کردیم تا برای انتقال دانشجوی دارای معلولیت بدون کمیسیون یا پذیرش دانشجویی مقاضی خوابگاه در دانشگاه فردوسی اقدام کنیم که این مسئله به افزایش کمی و کیفی تعداد دانشجویان معلول مافرد و همه نیز در تعاملی خوب با کانون قرار گرفتند و نفرت تأثیرگذار بعدی بودند.

* هم‌خوانی همایون شجریان و تکتم در مؤسسه توان‌بخشی همدم

* دانشجویان دارای معلولیت در کانون تاک

* نمایشگاه نقاشی «مرد بارانی»

* جلسه فضیلت پاسخ‌گویی برای افراد دارای معلولیت

* روز جهانی معلولان

* جشنواره کاریکاتور شهر دسترس پذیر